

ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНА СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧА

Кирчата І.М.

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри економіки і підприємництва

*Харківського національного автомобільно-дорожнього університету
м. Харків, Україна*

Цифрові технології прискорюють темпи навчання, роблять доступними нові форми навчання та вимагають нових навичок, але водночас, цифрові засоби можуть створювати додатковий стрес та викликати проблеми концентрації через постійний потік інформації та вимоги до швидкості реакції.

Геополітичні конфлікти та військові дії можуть порушувати навчальний процес, створюючи непередбачувані обставини для студентів, а це може призвести до перерв у навчанні, емоційного напруження та стресу внаслідок нестабільної ситуації в країні або регіоні.

Організаційні та психологічні аспекти формування освітньої траєкторії студентів стають надзвичайно важливими в умовах таких викликів. Забезпечення стабільності навчального процесу, підтримка емоційного та психологічного благополуччя студентів, а також розвиток навичок адаптації та стресостійкості стають пріоритетами для освітніх установ.

Для забезпечення успішного формування освітньої траєкторії студентів в умовах цифровізації та геополітичних змін, важливо розвивати комплексні підходи до навчання, використовувати сучасні технології для підтримки освітнього процесу та активно працювати над психологічною та емоційною підтримкою студентів.

Цифровізація в сучасному освітньому середовищі відкриває безліч можливостей, але при цьому створює і виклики. З одного боку, нові технології дозволяють студентам отримувати доступ до величезної кількості інформації та ресурсів, забезпечуючи їм індивідуалізований підхід до навчання. З іншого боку, необхідно ефективно управляти цим потоком інформації, щоб не перетворити освіту на метушливий безлад.

Створення відкритих інноваційних платформ для обміну досвідом та стимулювання творчого підходу до навчання є важливою складовою організаційного аспекту освіти. Ці платформи сприяють розвитку співпраці, спільної роботи та обміну ідеями між студентами та

викладачами. Одночасно, забезпечення стабільності та надійності цифрових систем стає необхідною умовою для ефективного функціонування освітнього процесу в умовах технологічної залежності.

Справді, психологічна підтримка студентів у відповідь на стрес та тривожність, спричинені військовими конфліктами, є критично важливою. Надання психологічної допомоги та забезпечення середовища, де студенти можуть відчувати підтримку та розуміння, грає важливу роль у їхньому успіху та емоційному благополуччі.

Індивідуалізація освітніх траєкторій дійсно є ключем до успіху в сучасному світі. Забезпечення гнучкості та можливостей вибору навчальних шляхів дозволяє студентам розвивати свій потенціал та сприяє їхньому особистісному зростанню та професійному розвитку.

Ретельне увага до психологічного стану студентів та створення умов для індивідуального розвитку, у поєднанні з інноваціями в навчанні, можуть сприяти підвищенню якості освіти та адаптації до змін у сучасному світі.

Такий підхід передбачає розробку особистісно-орієнтованої стратегії, яка буде включати [1]:

- оцінку індивідуальних потреб та навчальних можливостей: адаптація до цифрового середовища (враховуючи різноманіття технологій, важливо визначити рівень технологічної готовності студентів. Такий аналіз дозволяє підготувати індивідуальні плани для розвитку необхідних навичок);

- оцінку психологічного стану (визначення здатності студента ефективно управляти стресом) та проведення психологічного аналізу, що дозволить визначити потреби в психологічній підтримці та розробити індивідуальні стратегії для подолання емоційних труднощів;

- поєднання онлайн та офлайн форматів навчання (забезпечення такої можливості створює умови для адаптації до змін у викладанні через технологічні виклики);

- розробку системи підтримки та моніторингу (надання доступу до психологічних консультацій та групової підтримки допомагає студентам подолати стресові ситуації та підтримує їх емоційне благополуччя, а система регулярного моніторингу дозволяє вчасно виявляти труднощі та проблеми, з якими стикається студент, та надавати необхідну допомогу);

- впровадження заходів для розвитку критичного мислення та навичок саморегуляції (заходи, спрямовані на розвиток аналітичних та критичних навичок допомагають студентам ефективно опрацьовувати інформацію та приймати обґрунтовані рішення, а отже сприяють стресостійкості та успішній адаптації до будь-яких умов навчання та життя).

Особливої уваги набуває необхідність розробки стратегії управління стресом та невпевненістю, зокрема для студентів, які пережили військові

дії, або викладачів, які працюють в умовах нестабільності. Психологічна підтримка, тренінги зі стресового менеджменту та створення позитивного навчального середовища можуть бути ключовими елементами успішного подолання цих викликів.

Отже, індивідуальна освітня траєкторія повинна бути спроектована таким чином, щоб кожен студент мав можливість виявити свій унікальний потенціал та успішно подолати виклики.

Організаційні та психологічні аспекти формування освітньої траєкторії студентів в умовах цифровізації та військових дій вимагають комплексного підходу. Важливо створити збалансовану систему, яка поєднує в собі нові технології, індивідуалізацію траєкторій та психологічну підтримку, щоб забезпечити ефективний розвиток студентів у будь-яких умовах.

Реалізація комплексного підходу до побудови індивідуальної освітньої траєкторії вимагає уважного планування та співпраці між всіма учасниками освітнього процесу, які мають керуватися наступними принципами:

- важливо визначити інтереси, сильні та слабкі сторони кожного студента, а тому необхідно зібрати інформацію про попередні досягнення, професійні плани та інші ключові фактори;

- обов'язковим є проведення анкетування та інтерв'ювання, як активна форма взаємодії під час формування навчальних планів;

- використання технологій та онлайн-ресурсів:

- впровадження в освітні програми різноманітних онлайн-ресурсів для навчання, які дозволяють студентам вибирати та працювати з матеріалами, що відповідають їхнім потребам;

- впровадження систем внутрішнього моніторингу та оцінювання з метою відстеження прогресу та реагувати на зміни;

- забезпечення зворотного зв'язку (організація регулярних зустрічей для обговорення прогресу та вирішення будь-яких труднощів чи питань).

Реалізація комплексного підходу вимагає взаємодії всіх учасників освітнього процесу – студентів, викладачів, психологів та інших зацікавлених сторін, адже тільки в цьому випадку співпраця може бути ефективною та сприятими індивідуальному успіху кожного студента.

Список використаних джерел:

1. Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Організаційні та психологічні аспекти формування освітньої траєкторії здобувачів в сучасних умовах. *Актуальні проблеми освітньо-виховного процесу та шляхи їх вирішення в умовах сучасних викликів* : Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської конференції з проблем вищої освіти і науки (14 листопада 2023 р.). Харків : ХНАДУ, 2023. С. 235–238.